

V L A A M S   P A R L E M E N T

Zitting 2008-2009

5 maart 2009

TRENDNOTA

– van het Instituut Samenleving en Technologie –

**ten behoeve van de opmaak van het Werkprogramma
van het Instituut Samenleving en Technologie (IST) voor 2009**

VERSLAG

**namens de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin
uitgebracht door mevrouw Anne Marie Hoebeke**

Samenstelling van de commissie:

Voorzitter: de heer Luc Martens.

Vaste leden:

mevrouw Marijke Dillen, de heren Felix Strackx, Erik Tack,
de dames Greet Van Linter, Gerda Van Steenberge;

mevrouw Sonja Claes, de heer Tom Dehaene, mevrouw Vera
Jans, de heer Luc Martens;

de dames Margriet Hermans, Anne Marie Hoebeke, Vera Van
der Borgh;

de dames Else De Wachter, Elke Roex, de heer Bart Van
Malderen.

Plaatsvervangers:

de heer Erik Arckens, mevrouw Agnes Bruyninckx, de heer
Johan Deckmyn, mevrouw An Michiels, de heer Leo Pieters;

de heer Paul Delva, de dames Cindy Franssen, Kathleen
Helsen, Tinne Rombouts;

de dames Hilde Eeckhout, Fientje Moerman, de heer Bob
Verstraete;

mevrouw Michèle Hostekint, de heer Flor Koninckx,
mevrouw Els Robeyns.

Toegevoegde leden:

mevrouw Mieke Vogels;

mevrouw Helga Stevens.

Zie:

2061 (2008-2009)

– Nr. 1: Trendnota Instituut Samenleving en Technologie

– Nr. 2: Verslag

DAMES EN HEREN,

De Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin besprak op dinsdag 3 maart 2009 de Trendnota van het Instituut Samenleving en Technologie (IST) ten behoeve van de opmaak van het Werkprogramma van het IST voor 2009 (*Parl. St. VI. Parl. 2008-09, nr. 2061/1*).

1. Toelichting door de heer Willy Weyns en mevrouw Lieve Van Damme, Instituut Samenleving en Technologie (IST)

De heer *Willy Weyns* zegt dat als conclusie van de evaluatie van het toenmalige viWTA (Vlaams Instituut voor Wetenschappelijk en Technologisch Aspectenonderzoek) het IST nauwer aansluiting dient te zoeken bij het Vlaams Parlement. De raad van bestuur van het IST heeft daarom op 9 april 2008 een nieuwe open procedure ingevoerd om het werkprogramma op een transparante wijze tot stand te brengen.

Waar het werkprogramma vroeger door de raad van bestuur en het wetenschappelijk secretariaat werd opgesteld, wordt voortaan geopteerd voor een systematischer aanpak. Er is een initiële trendnota samengesteld, onder meer gebaseerd op de programma's van de buitenlandse tegenhangers. Er is eveneens een beroep gedaan op de trenddatabase van Z-punkt, een Duitse organisatie die trendanalyses uitvoert. Een andere bron is de voortdurende monitoractiviteit van het wetenschappelijk secretariaat.

In een eerste fase is overleg gepleegd met buitenlandse tegenhangers. Vervolgens is de initiële trendnota voorgelegd aan de Vlaamse adviesraden en kennisinstellingen. Een gedachtewisseling met de bevoegde commissies is de laatste fase in de nieuwe aanpak.

Trends mogen niet beschouwd worden als pronostieken. Het zijn zaken die op dit ogenblik reeds objectief vaststelbaar zijn. Ze geven een indicatie van wat de komende jaren wetenschappelijk, technologisch en maatschappelijk belangrijk wordt. Het zijn zaken die tot controversen kunnen leiden. Omdat deze zaken ook voor het Vlaams Parlement interessant zijn, zet het IST reeds de nodige voorbereidende stappen.

De grondige aanpak is vooral voor grote projecten van belang. Aan grote projecten gaat ongeveer één jaar voorbereiding vooraf: publieksparticipatie, voorstudie, workshops enzovoort. Het IST heeft daarnaast een gevarieerd aanbod, waarmee het vooral op korte termijn werkt. Er zijn de 'factsheets' en de thematische dossiers. Daarnaast biedt het IST

methodologische ondersteuning. Een voorbeeld daarvan is de ontmoetingsdag over suïcide bij jongeren van 7 maart 2009. De spreker verwijst eveneens naar artikel 87bis van het Reglement op basis waarvan elke commissie het IST opdrachten kan geven.

Mevrouw *Lieve Van Damme* geeft vervolgens nadere uitleg bij het dossier over fertiliteitstechnologie. Dit project wordt geleid door mevrouw Els Van den Cruyce. Het dossier wordt geschreven door mevrouw Isabelle Rossaert, auteur van 'De verdwaalde ooievaar. Als zwanger worden niet meteen lukt', en belicht het belang en de organisatie van emotionele en psychosociale begeleiding van koppels en individuen die een fertiliteitsbehandeling ondergaan. Het eerste deel geeft inzicht in de maatschappelijke omvang en een idee van wat de behandeling inhoudt. Het tweede deel is gebaseerd op ervaringen van gynaecologen, dokters, psychologen, ethici en ervaringsdeskundigen. Het onderzoekt de lichamelijke, sociale, relationele en financiële impact, en geeft aan hoe de draagkracht van de betrokken gezinnen en individuen versterkt kan worden. Het derde deel zal beleidsuggesties bevatten. Het dossier wordt in het najaar van 2009 gepubliceerd.

De heer *Willy Weyns* zegt dat het opzet van deze gedachtewisseling is bepaalde trends als prioriteit naar voren schuiven, bekrachtigen of trends toevoegen. Het IST zal de trends in een volgende stap vertalen naar concrete projecten. De spreker kondigt aan dat het IST dit document ook aan het nieuw samengestelde Vlaams Parlement zal voorleggen.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

Mevrouw *Anne Marie Hoebeke* looft de vakoverschrijdende aanpak van de trendnota. Een aanpak die niet kenmerkend is voor de werkwijze van het Vlaams Parlement en zijn commissies.

De spreekster merkt op dat een aantal trends niet of slechts gedeeltelijk onder de bevoegdheden van het Vlaams Parlement valt. De trendnota schenkt bijvoorbeeld aandacht aan de groeiende (privé) gezondheidsmarkt en wellnessbehandelingen. Ze raadt het IST aan zich meer op de Vlaamse bevoegdheden te richten.

Het Vlaams Parlement is bijvoorbeeld wel bevoegd voor de mentale gezondheid van de ouder wordende bevolking. De spreekster verwijst in dat verband naar het eindrapport van het publiekspanel over hersenwetenschappen, waaraan onder meer professor Christine Van Broeckhoven heeft meegewerkt. Deze theoretische en wetenschappelijke benadering vormt een nuttige basis voor het legistieke werk van de Vlaamse parlementsleden.

Trend 4 over ‘convenience’ en ‘enhancement food’ kan verdiept worden door de link te leggen met Europese dossiers.

Afsluitend daagt de spreekster het IST uit de trends die onder de Vlaamse bevoegdheden vallen, nu reeds duidelijk in kaart te brengen door het onderdeel ‘beleidsrelevantie’ dieper uit te werken. Dergelijke grondige voorbereiding garandeert immers een constructieve aanpak van bij het begin van de nieuwe regeerperiode.

De heer *Willy Weyns* begrijpt dat de trendnota in een volgende versie grondiger gestoffeerd zou moeten worden, zonder daarbij per trend reeds een groot-schalig project op te starten.

De heer *Luc Martens*, commissievoorzitter, merkt op dat in de eerste trend enkel sprake is van de mentale gezondheid van ouderen. Er is een toenemend besef dat alle leeftijdscategorieën met mentale problemen kampen. Zorg voor mensen met mentale problemen evolueert daarenboven weg van de gesloten institutionele aanpak, naar een aanpak waarbij de volledige maatschappij betrokken is. Trend 6 over het groeiende belang van ‘e-health’ focust te sterk op de medische kant van gezondheid, en onvoldoende op zorg. Hij pleit ervoor deze trend te verbreden omdat bijvoorbeeld in de seniorenzorg geëxperimenteerd wordt met e-health.

De heer *Willy Weyns* antwoordt dat het IST zich bewust is dat alle leeftijdscategorieën met mentale problemen kampen. Het IST zal voorts rekening houden met de opmerking over e-health en zorg.

De verslaggever,

Anne Marie HOEBEKE

De voorzitter,

Luc MARTENS
